

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Luciana Ruschel Tallini

Doctorat en Recerca, Desenvolupament i Control de Medicaments, UB

Professora Associada

Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació

Departament de Biologia, Sanitat i Medi Ambient

Secció Fisiologia Vegetal

Grup de Productes Naturals

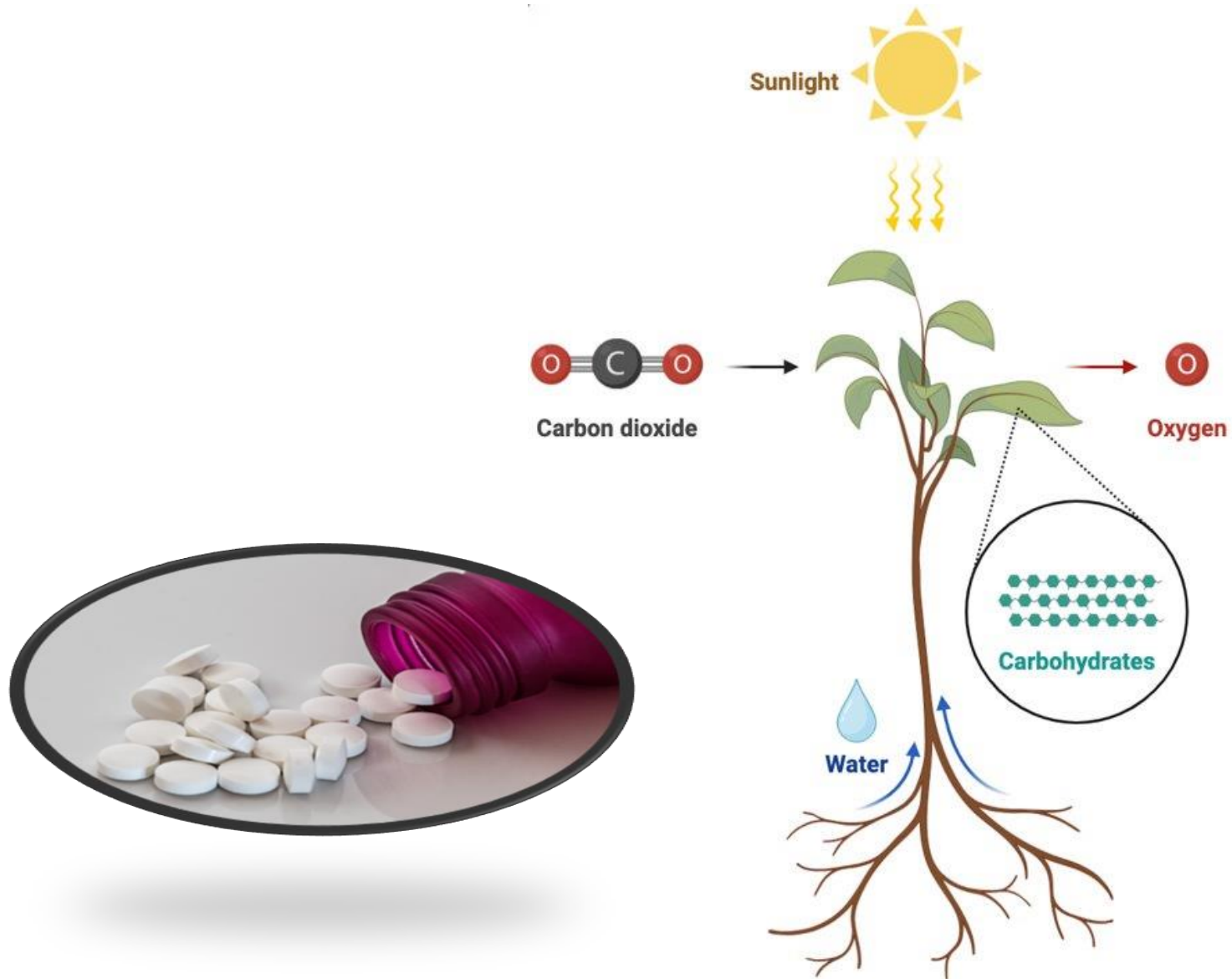
ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

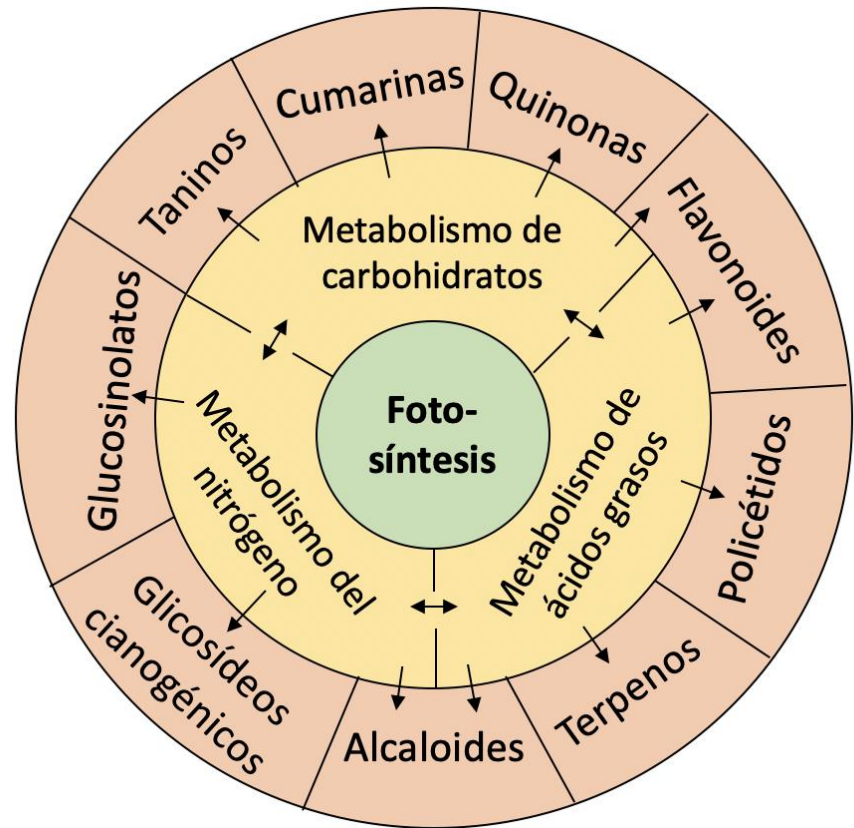
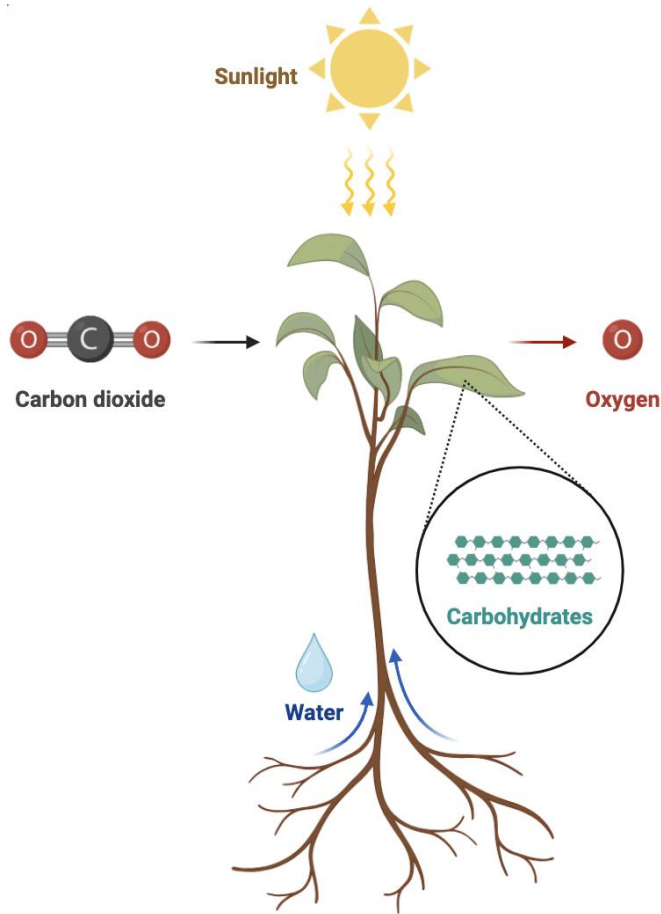
Asclepi

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Més de 50 mil productes secundaris
Més de 12 mil són alcaloides

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Què són els alcaloides?

Els alcaloides són química o biològicament heterogenis

- Compostos orgànics generalment bàsics
- Amb un o més àtoms de N (normalment N-heterocíclic)
- Sintetitzats gairebé exclusivament per les plantes
- Normalment, se sintetitzen a partir d'aminoàcids
- Relativa toxicitat, actuen preferentment sobre el S.N.

Ambigüitat. Molts alcaloides no compleixen totes les condicions.

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

CLASSIFICACIÓ DELS ALCALOIDES

	<i>N</i> -heterocicle	Aminoàcids
Alcaloides veritables	SÍ	SÍ
Protoalcaloides	NO	SÍ
Pseudoalcaloides	SÍ/NO	NO

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Quins són els "Alcaloides de les Amaryllidaceae"?

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Alliaceae

Agapanthaceae

Amaryllidaceae

FAMÍLIA AMARYLLIDACEAE

(APG III, 2009)

Subfamília Allioideae

Subfamília Agapanthoideae

Subfamília Amaryllidoideae

"Alcaloides de les
Amaryllidaceae"

Alcaloides exclusius
Ampli potencial biològic

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

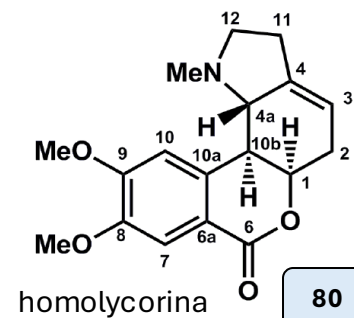
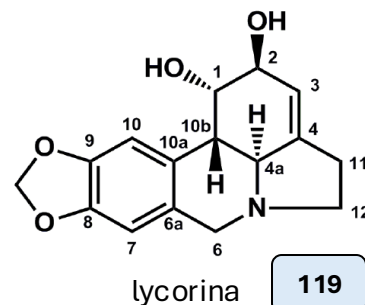
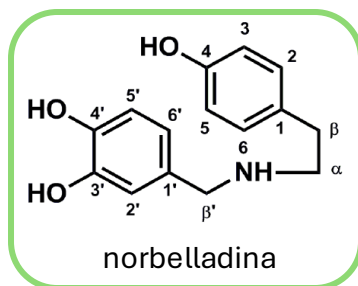

AMARYLLIDOIDEAE

- Monocotiledònies
- Bulbs
- >60 gèneres
- > 850 espècies
- Tots els continents
- Plantes ornamentals
- Propietats terapèutiques
- Hipòcrates de Cos (460-370 a.C)

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

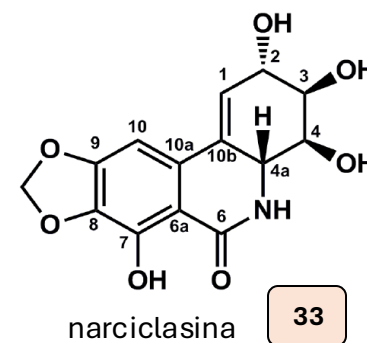
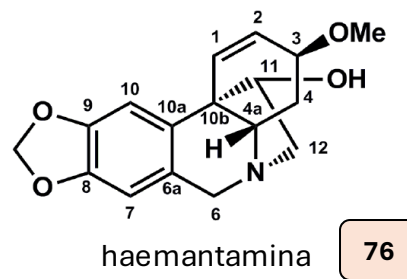
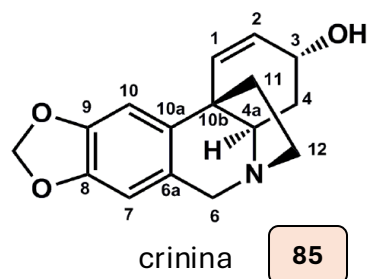
TIPUS D'ESTRUCTURES

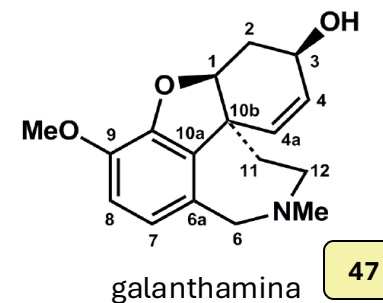
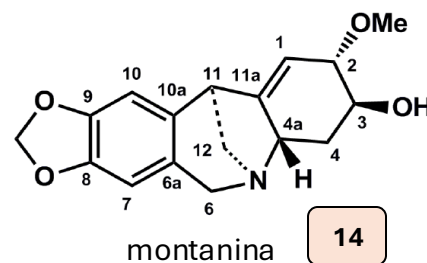
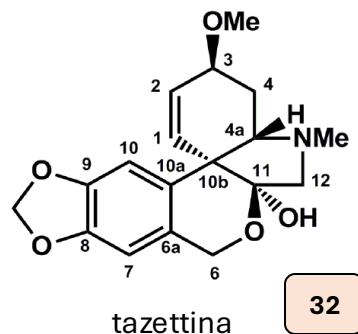
orto-para

para-para

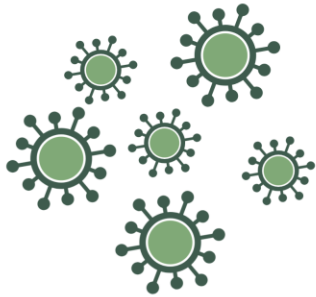
para-orto

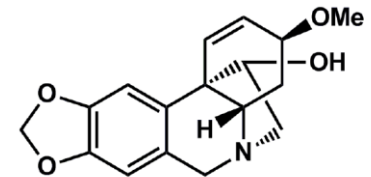
Total:
>600 estructures

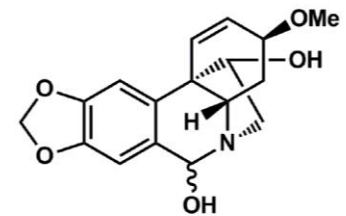
ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

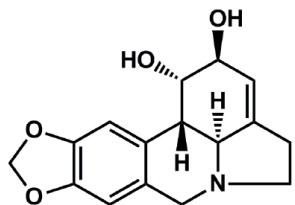
TIPUS LYCORINA I HAEMANTHAMINA

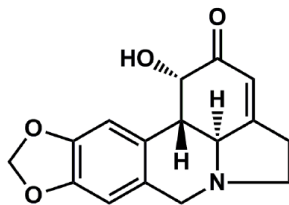
haemanthamine

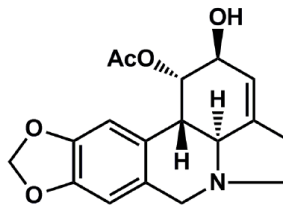
haemanthidine

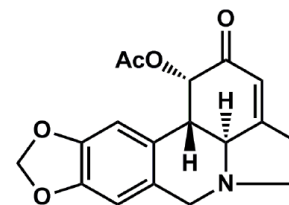
lycorine

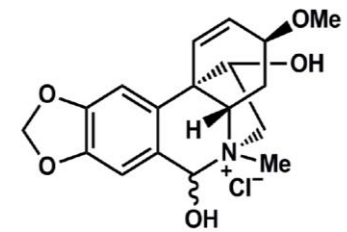
2-oxolycorine

1-O-acetyllycorine

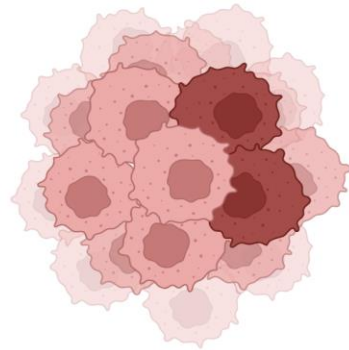

1-acetyl-2-oxolycorine

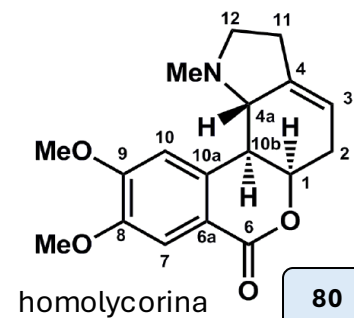
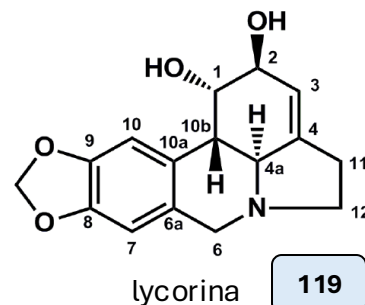
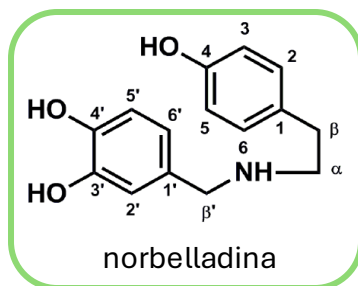
N-methylhaemanthidine chloride

- Activitat antiviral
- Activitat antitumoral

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

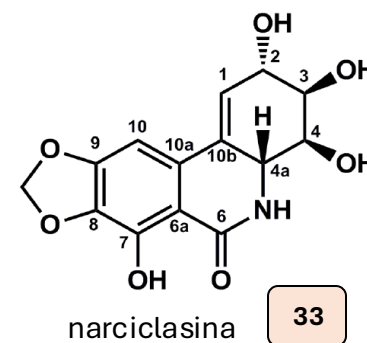
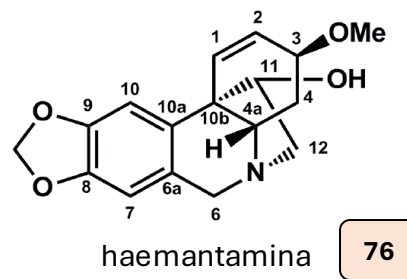
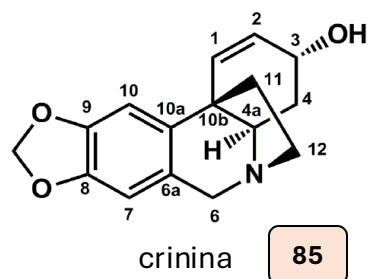
TIPUS D'ESTRUCTURES

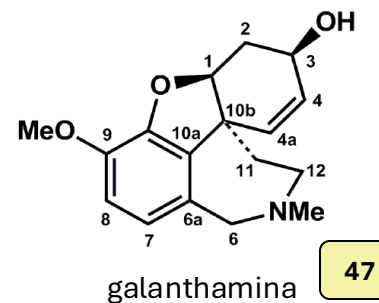
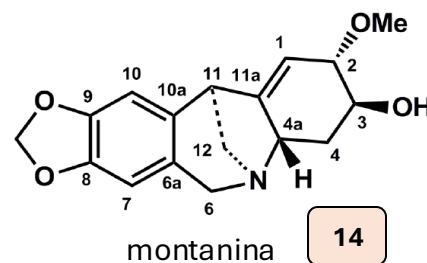
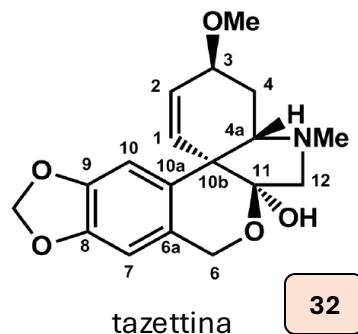
orto-para

para-para

para-orto

Total:
>600 estructures

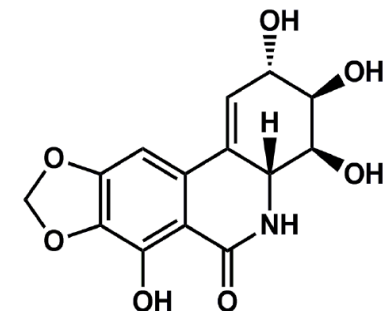
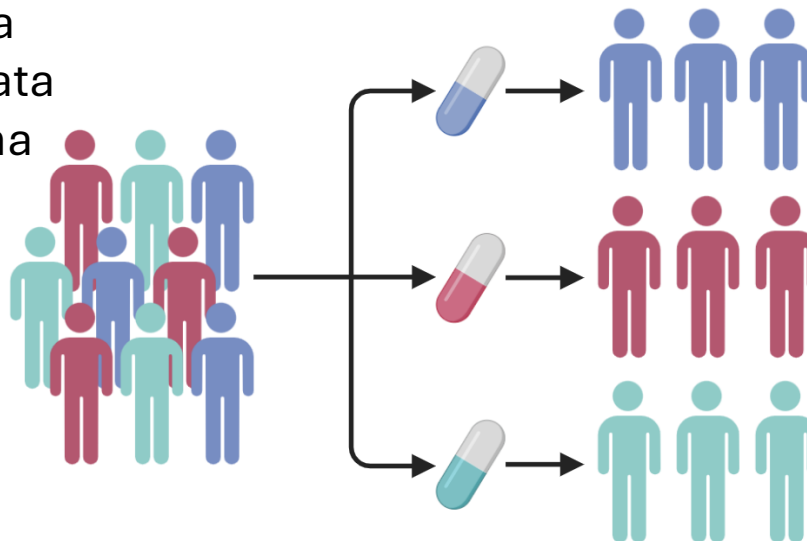

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

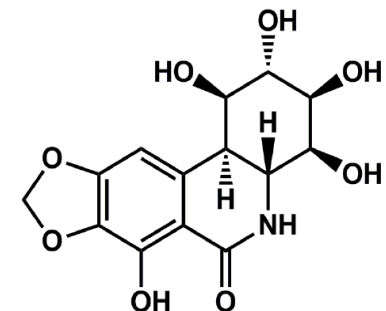
TIPO NARCICLASINE

Activitat antitumoral

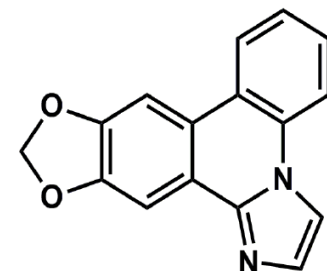
- Càncer de pulmó
- Càncer de còlon
- Càncer de ovari
- Càncer de mama
- Càncer de pròstata
- Hepatocarcinoma
- Leucèmia
- Melanoma
- Glioblastoma

narciclasine

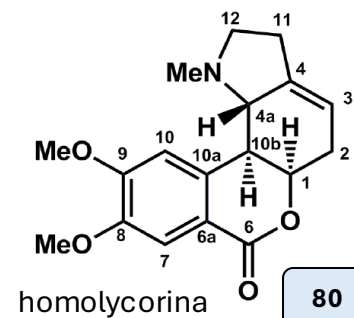
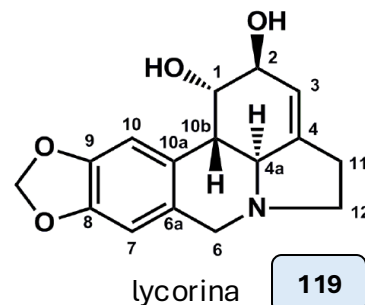
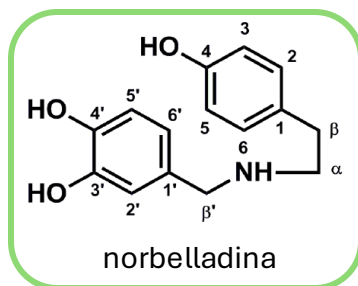
pancratistatine

zephycandidine A

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

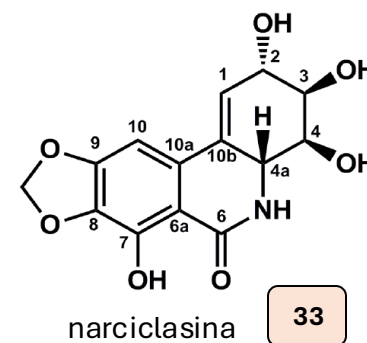
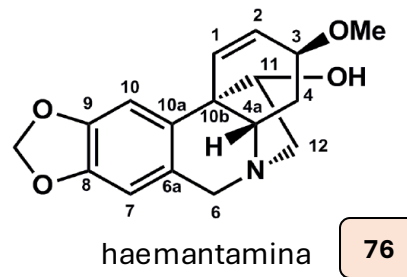
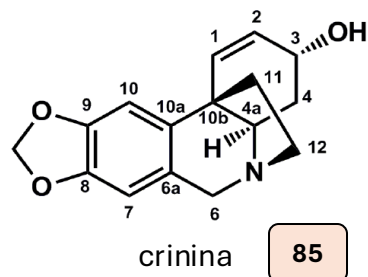
TIPUS D'ESTRUCTURES

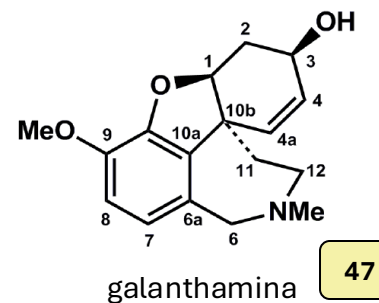
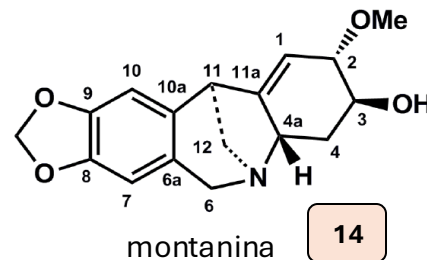
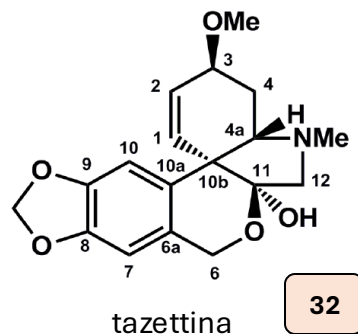
orto-para

para-para

para-orto

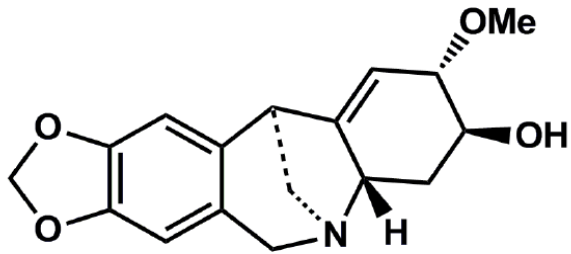
Total:
>600 estructures

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

TIPO MONTANINE

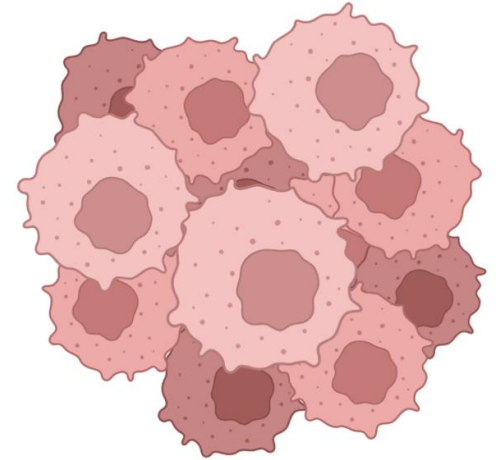
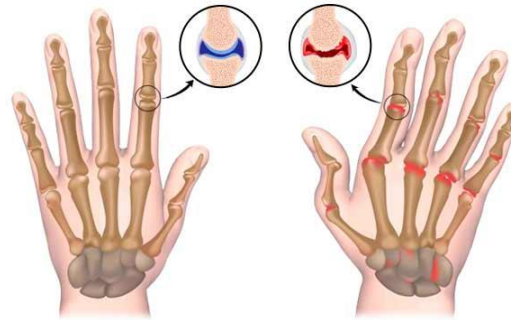
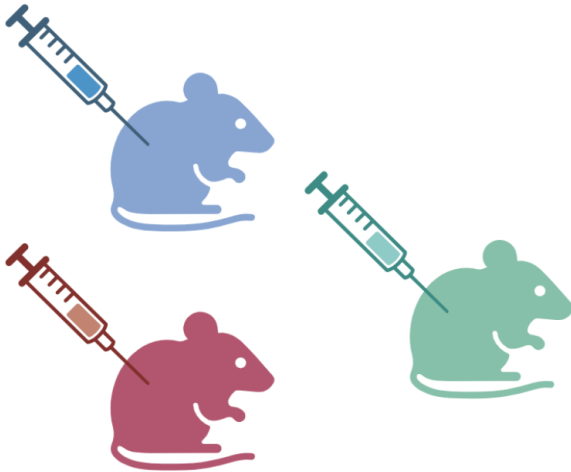

montanine

Activitat antiinflamatòria

- Malalties auto-immune (artritis)

Activitat antitumoral

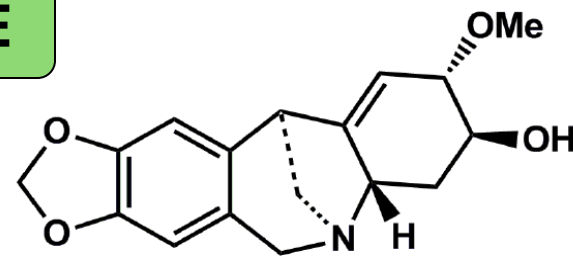

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

TIPO MONTANINE

Activitat antitumoral

- Càncer de mama
- Adenocarcinoma de còlon

montanine

Journal of Ethnopharmacology 329 (2024) 118154

Contents lists available at [ScienceDirect](https://www.sciencedirect.com)

Journal of Ethnopharmacology

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jethpharm

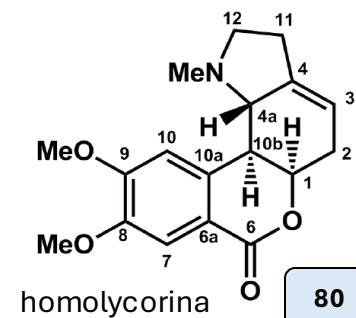
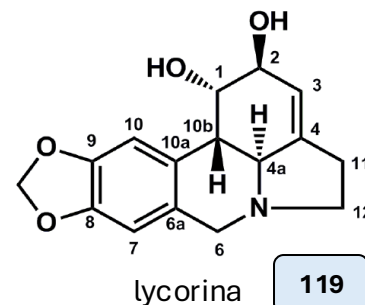
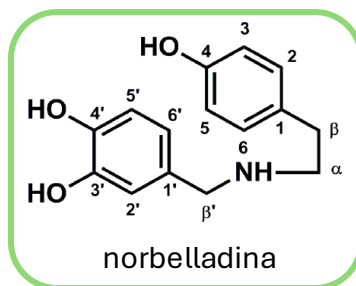

Antitumoral activity of different Amaryllidaceae alkaloids: *In vitro* and in silico assays

Luciana R. Tallini^{a,b,*}, Gustavo Machado das Neves^{b,1}, Maria Helena Vendruscolo^b, Paula Rezende-Teixeira^c, Warley Borges^d, Jaume Bastida^a, Letícia V. Costa-Lotufo^c, Vera Lucia Eifler-Lima^b, José Angelo S. Zuanazzi^{b,**}

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

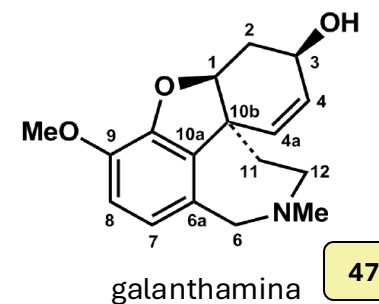
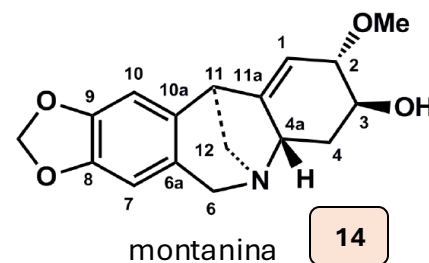
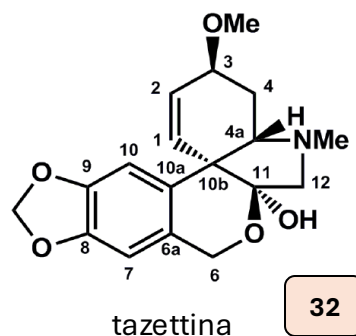
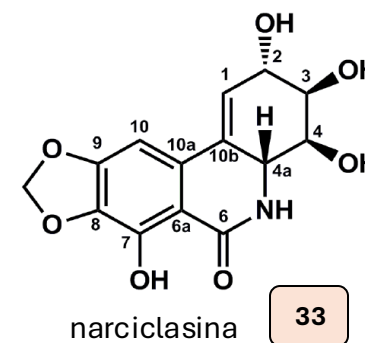
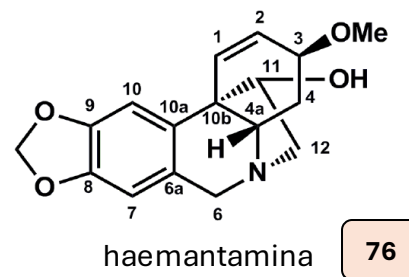
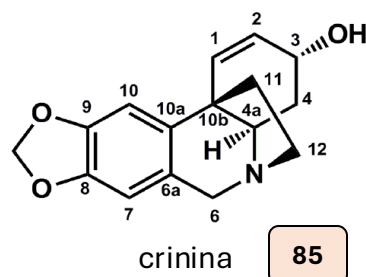
TIPUS D'ESTRUCTURES

orto-para

para-para

para-orto

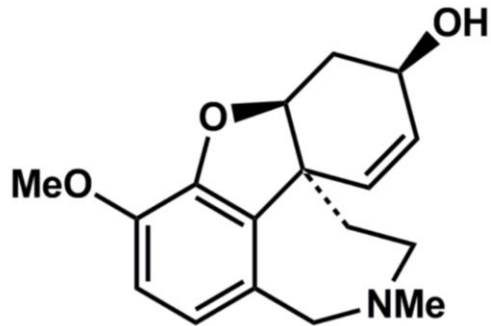

Total:

>600 estructures

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

GALANTHAMINA

Galanthus woronowii (1952)

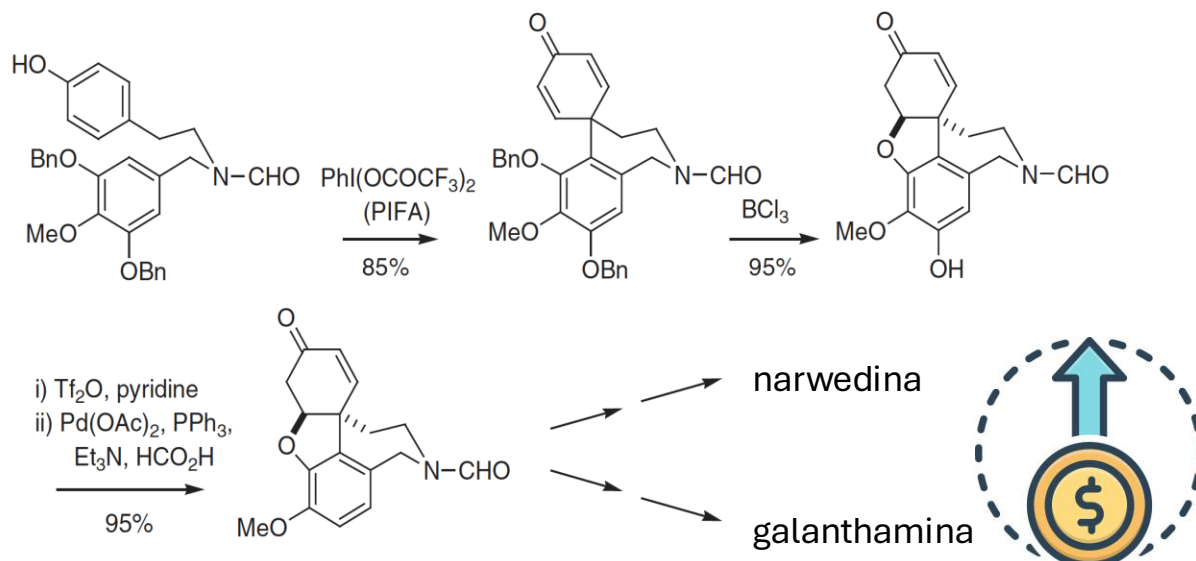
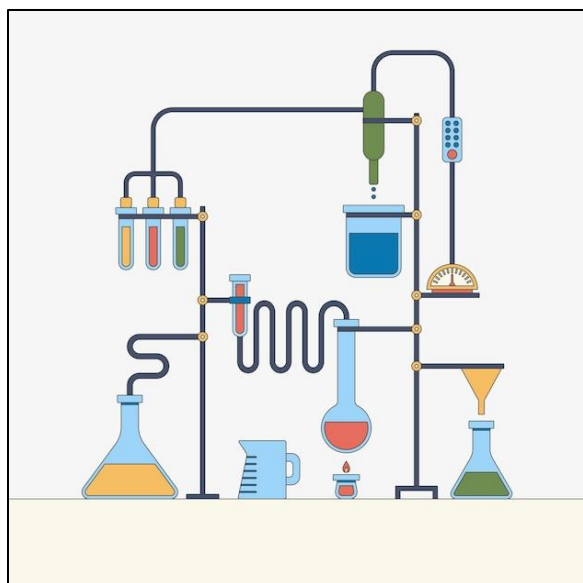

FDA, 2001

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

SÍNTESIS

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

FONTS NATURALS

Lycoris radiata

Leucojum aestivum

*Narcissus
pseudonarcissus*

Hippeastrum papilio

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

- La demència és el resultat de diverses malalties i lesions que afecten el cervell.
- Actualment, més de 55 milions de persones tenen demència a tot el món
- Cada any, hi ha gairebé deu milions de casos nous
- La malaltia d'Alzheimer és la forma més comuna de demència i pot representar entre un 60% i un 70% dels casos de demència
- La demència és, actualment, la setena causa de defunció al món
- El 2019, la demència va tenir un cost per a les economies de tot el món d'US\$ 1,3 bilions

RELEVÀNCIA FARMACÈUTICA

**World Health
Organization**

Demanda creixent per
medicaments relacionats amb
la malaltia d'Alzheimer

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

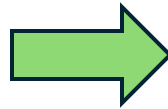
**Què estem fent
nosaltres del Grup de
Productes Naturals?**

Les nostres línies de recerca:

- Obtenció del perfil d'alcaloides
- Elucidació estructural
- Activitat biològica
- Implementació d'eines biotecnològiques

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Perfil d'alcaloides

2016-2019:

La biodiversidad iberoamericana como fuente de recursos naturales para su explotación sostenible

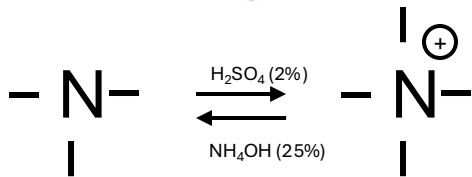
2023-2026:

Recursos Naturales para el tratamiento de la Enfermedad de Chagas

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Extracció d'alcaloides

(soluble en solvent orgànic)

(soluble en aigua)

Assecar, 40°C

Metanol, sonicador

Assecar

Acidificar, H₂SO₄ (2%) - pH 2-3

Netejar, èter dietílic

Basificar, NH₄OH (25%) – pH 9-10

Extreure, acetat d'etil

Extracte d'alcaloides

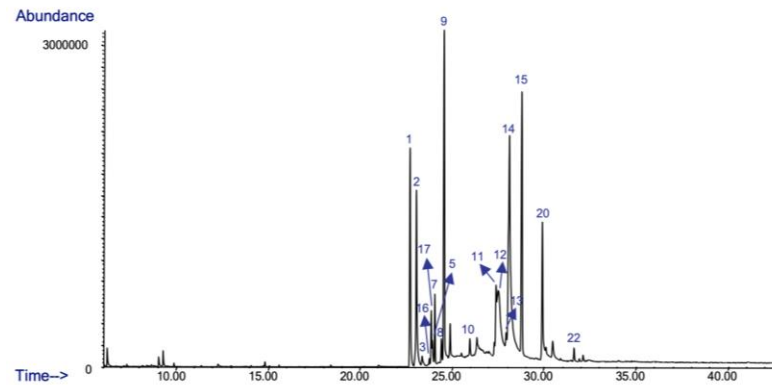
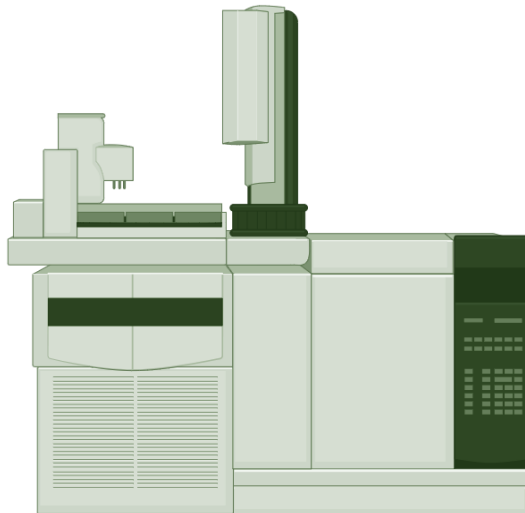
2024-2026: Next Generation EC, Bulgària

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Perfil d'alcaloides

- Preparació dels extractes
- Anàlisi de CG-EM
- Interpretació dels resultats (biblioteca d'alcaloides)

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Perfil d'alcaloides

- ✓ Recol·lectades en 9 països
- ✓ Aprox. 50 espècies diferents
- ✓ Aprox. 25 espècies no estudiades

DIFUSIÓ DELS RESULTATS:

Ismene amancaes

Articles: 17 (8*)

Q1: 7 (3*)

Q2: 10 (5*)

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

BRASIL

Amaryllis belladonna

Crinum amabile

Hippeastrum reticulatum

Hippeastrum papilio

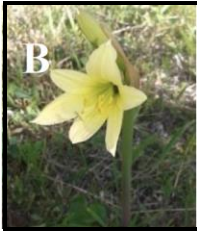
Rhodophiala bifida

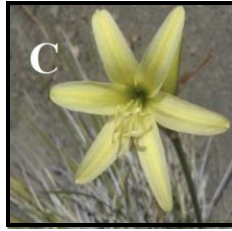
ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

R. andicola

R. araucana

R. montana

XILE

R. pratensis

R. pratensis

R. pratensis

Rhodophiala splendens

Article

Cholinesterase Inhibition Activity, Alkaloid Profiling and Molecular Docking of Chilean *Rhodophiala* (Amaryllidaceae)

Luciana R. Tallini ¹ , Jaume Bastida ¹, Natalie Cortes ², Edison H. Osorio ³, Cristina Theoduloz ⁴ and Guillermo Schmeda-Hirschmann ^{5,6,*}

¹ Grup de Productes Naturals, Departament de Biologia, Sanitat i Medi Ambient, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona, 08028 Barcelona, Spain; lucianatallini@gmail.com (L.R.T.); jaumbastida@ub.edu (J.B.)

² Grupo de Investigación en Sustancias Bioactivas, Facultad de Ciencias Farmacéuticas y Alimentarias, Universidad de Antioquia UdeA, Calle 70 No, 52-21, Medellín 050010, Colombia; natalie.cortes@udea.edu.co

³ Departamento de Ciencias Básicas, Universidad Católica Luis Amigó, SISCO, Transversal 51A No. 67B-90, Medellín 050034, Colombia; edison.osorio@gmail.com

⁴ Laboratorio de Cultivo Celular, Facultad de Ciencias de la Salud, Universidad de Talca, Talca 3460000, Chile; ctheodul@utalca.cl

⁵ Laboratorio de Química de Productos Naturales, Instituto de Química de Recursos Naturales, Universidad de Talca, Talca 3460000, Chile

⁶ Programa de Investigación de Excelencia Interdisciplinaria en Química y Bio-orgánica de Recursos Naturales (PIEI-QUIM-BIO), Universidad de Talca, Talca 3460000, Chile

* Correspondence: schmeda@utalca.cl; Tel.: +56-975-211-106

Academic Editor: John C. D'Auria

Received: 5 June 2018; Accepted: 19 June 2018; Published: 26 June 2018

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Phaedranassa brevifolia

P. glauciflora

P. dubia

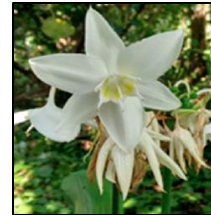
Crinum amabile

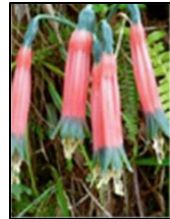
P. cuecana

Clinanthus incarnatus

Urceolina formosa

P. tunguraguae

Stenomesson aurantiacum

Urceolina ruthiana

EQUADOR

2022-2026: Proyecto de la Universidad Tecnológica de Indoamérica

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

PERU

Clinanthus variegatus

Rauhia staminosa

Clinanthus milagroanthus

Ismene amancaes

Rauhia multiflora

Rauhia decora

Hieronymiella peruviana

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

VENEZUELA

Amaryllis belladonna

Crinum amabile

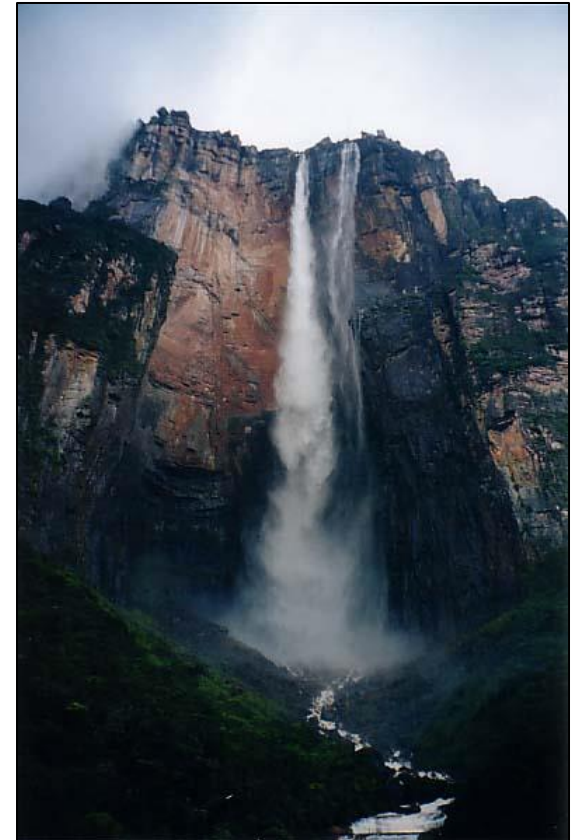
Crinum erubescens

Crinum moorei

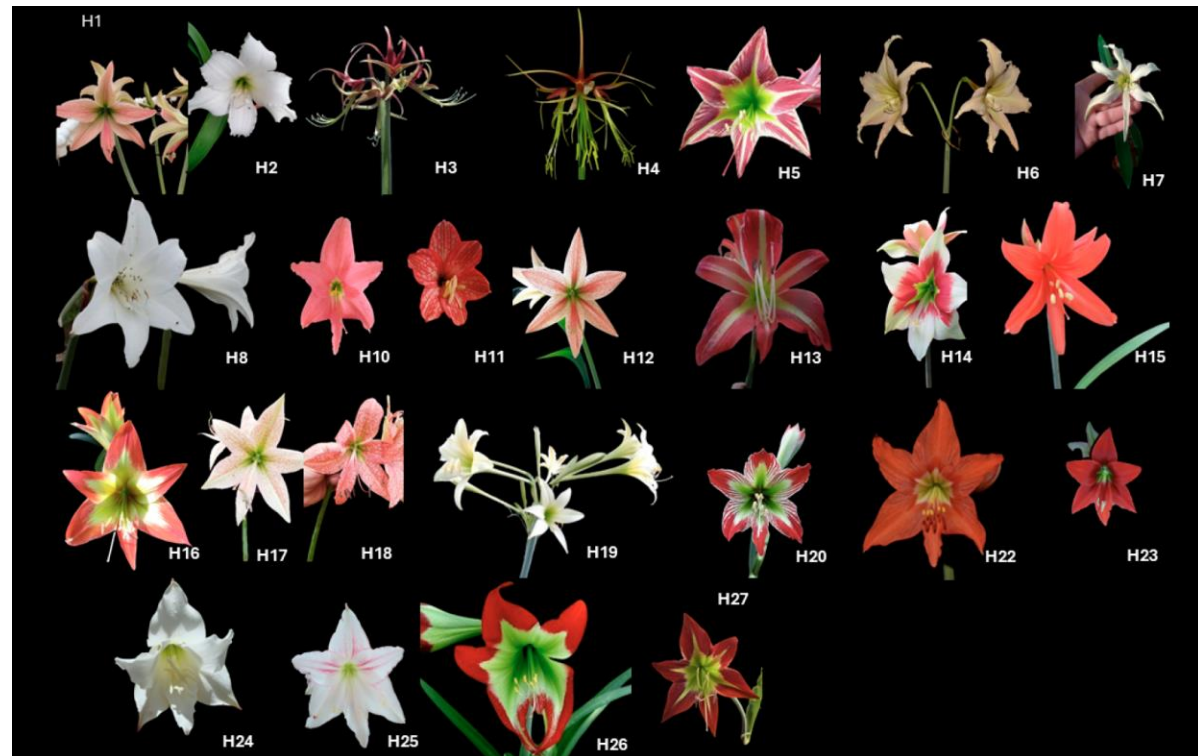
Zephyranthes carinata

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

BOLÍVIA

Hippeastrum

Article

Alkaloid Profile Characterisation and Bioactivity Evaluation of Bolivian *Hippeastrum* Species (Amaryllidaceae) as Cholinesterase Inhibitors

María Lenny Rodríguez-Escobar ¹, Raúl Fernando Lara ², Margoth Atahuachi ², Alfredo F. Fuentes ^{3,4}, Carla Maldonado ^{3,4}, Jaume Bastida ^{1,†}, Luciana R. Tallini ^{1,*} and Laura Torras-Claveria ^{1,*}

Life 2025, 15, 719

<https://doi.org/10.3390/life15050719>

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

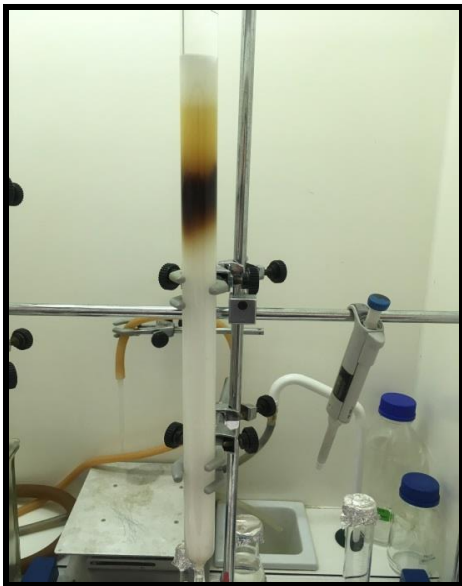
ESPANYA

Narcissus

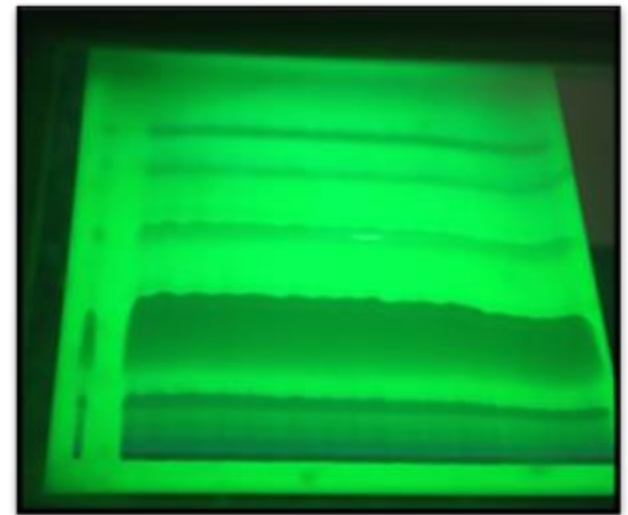
ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Sephadex®

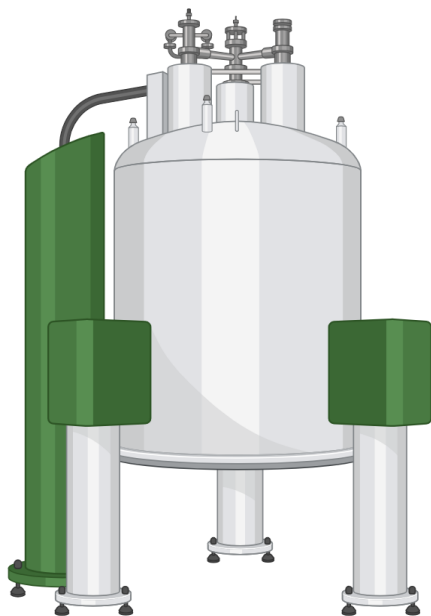
VLC

TLC

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

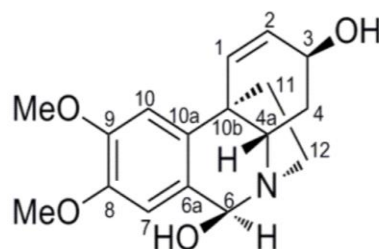
Elucidació estructural

- ✓ 11 alcaloides
- ✓ 9 (6*) nous
- ✓ RMN, EM, IR, UV, DC, alfa-D, raig-X

DIFUSIÓ DELS RESULTATS:

Articles: 4 (3*)

Q2: 3 (3*)

Q3: 1

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

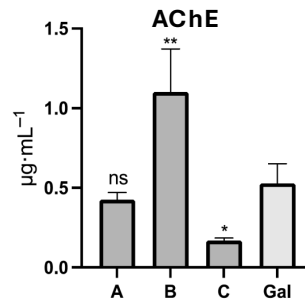

Activitats biològiques

- ✓ Inhibició de las colinesterases
- ✓ Antiparasitària
- ✓ Antitumoral
- ✓ Bioinformàtica

DIFUSIÓ DELS RESULTATS:

Rauhia multiflora

Articles: 21 (11*)

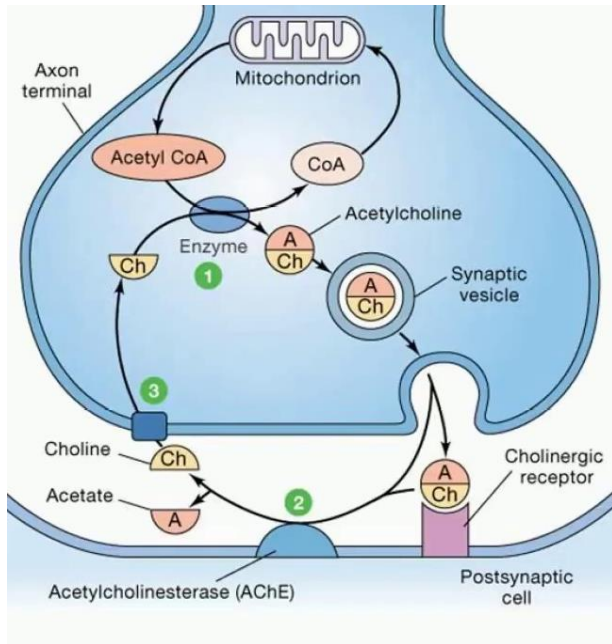
Q1: 11 (6*)

D1: 2 (1**)

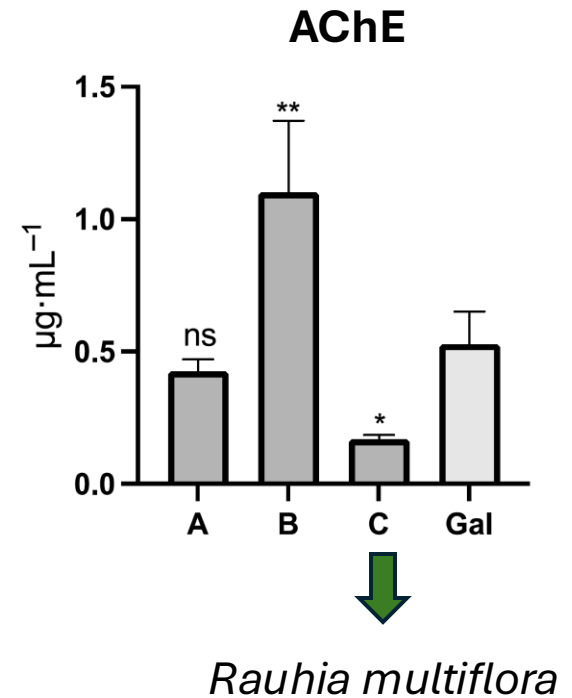
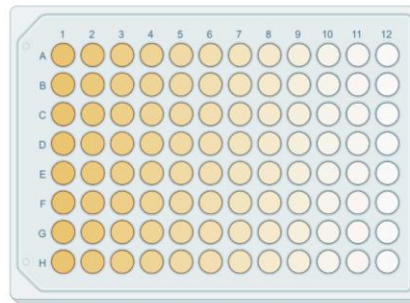
Q2: 10 (5*)

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Activitats biològiques

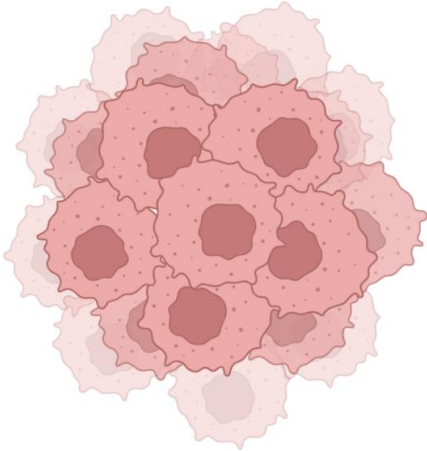
Inhibició colinestases

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Càncer

USP
Universidade
de São Paulo

Neurociències

unesco

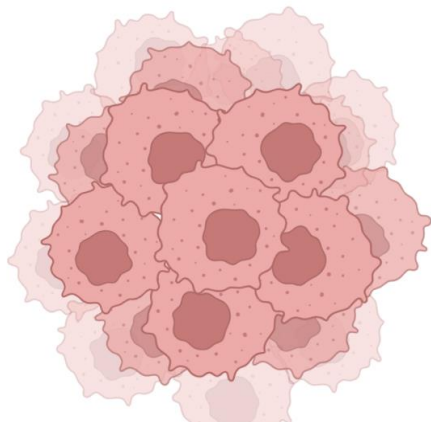
2021-2022: INCT-BioNat, Brasil

2024-2026: CNPq, Brasil

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Càncer

Journal of Ethnopharmacology 329 (2024) 118154

Contents lists available at ScienceDirect

Journal of Ethnopharmacology

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jethpharm

Antitumoral activity of different Amaryllidaceae alkaloids: *In vitro* and in silico assays

Luciana R. Tallini^{a,b,*}, Gustavo Machado das Neves^{b,1}, Maria Helena Vendruscolo^b, Paula Rezende-Teixeira^c, Warley Borges^d, Jaume Bastida^a, Letícia V. Costa-Lotufo^c, Vera Lucia Eifler-Lima^b, José Angelo S. Zuanazzi^{b,**}

2021-2022: INCT-BioNat, Brasil

Neurociències

Article

Acetylcholinesterase Inhibition Activity of *Hippeastrum papilio* (Ravenna) Van Scheepen (Amaryllidaceae) Using Zebrafish Brain Homogenates

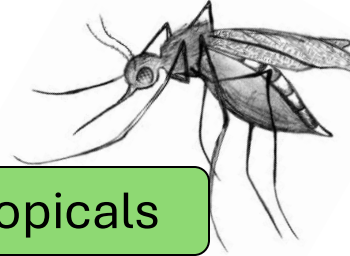
Luciana R. Tallini^{1,2}, Camila Rockenbach da Silva³, Tatiana Jung⁴, Elen de Oliveira Alves¹, Samira Leila Baldin⁵, Miriam Apel¹, Luis F. S. M. Timmers^{3,4,6}, Eduardo Pacheco Rico⁵, Jaume Bastida^{2,*} and José Angelo S. Zuanazzi^{1,*}

Life 2023, 13, 1721. <https://doi.org/10.3390/life13081721>

2024-2026: CNPq, Brasil

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Malalties Tropicals

Swiss TPH

Swiss Tropical and Public Health Institute
Schweizerisches Tropen- und Public Health-Institut

ISGlobal **Barcelona**
Institute for
Global Health

2023-2026: RENATEC, Cyted (Espanya)

Martínez-Peinado *et al. Parasites Vectors* (2021) 14:337
<https://doi.org/10.1186/s13071-021-04837-9>

Parasites & Vectors

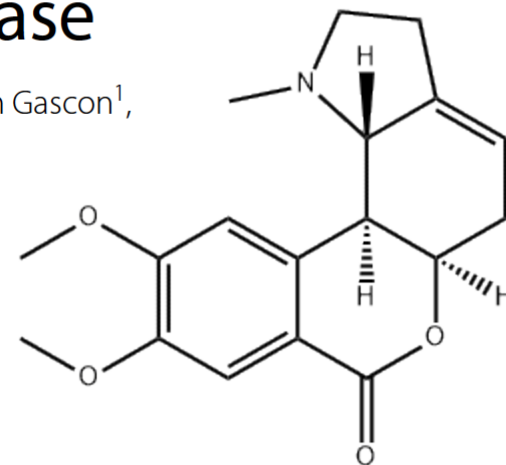
RESEARCH

Open Access

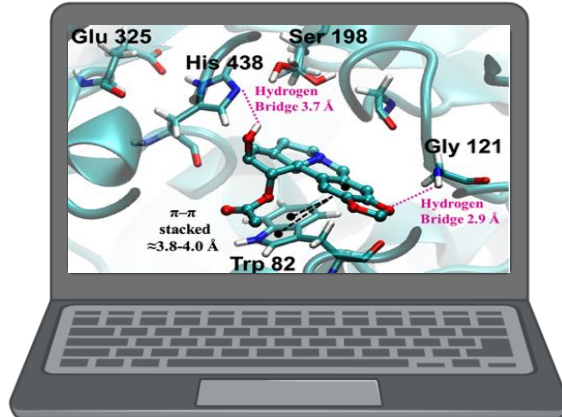
Amaryllidaceae plants: a potential natural resource for the treatment of Chagas disease

Nieves Martínez-Peinado¹, Nuria Cortes-Serra¹, Luciana R. Tallini^{2,3}, Maria-Jesus Pinazo¹, Joaquim Gascon¹,
Jaume Bastida^{2*} and Julio Alonso-Padilla^{1*}

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Bioinformàtica

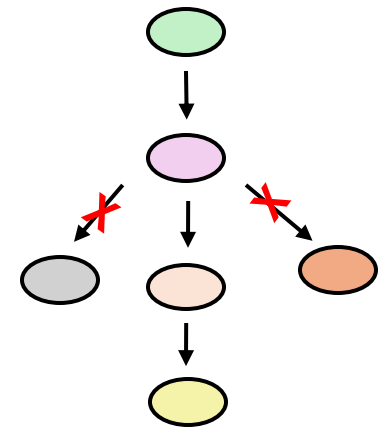
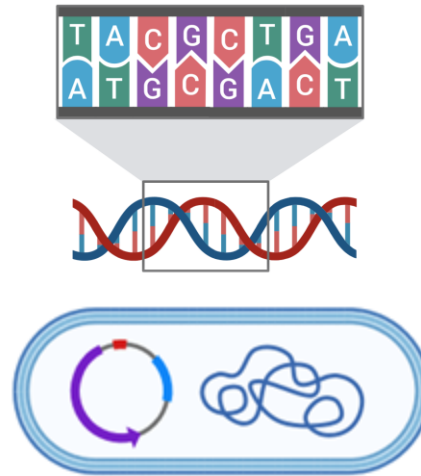
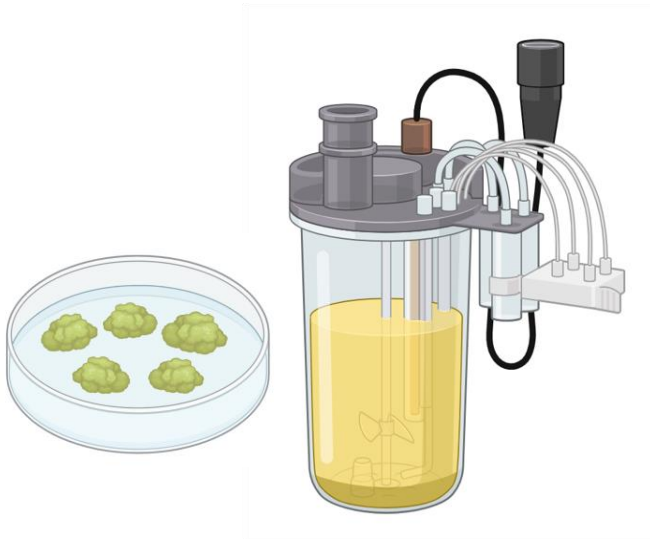

ALCALOIDES DE LES AMARYLLIDACEAE

Implementació d'eines biotecnològiques

- Biofactories vegetals
- Transformació genètica
- Ingeniería metabòlica

DIFUSIÓ DELS RESULTATS:

Artículos (Q1): 1

SCIENTIFIC REPORTS

OPEN

Amaryllidaceae alkaloids: identification and partial characterization of montanine production in *Rhodophiala bifida* plant

Rhodophiala bifida

Received: 26 September 2018
Accepted: 9 May 2019
Published online: 11 June 2019

Andressa Reis¹, Kevin Magne^{2,3,5}, Sophie Massot^{2,3}, Luciana R. Tallini^{1,4}, Marina Scopel¹,
Jaume Bastida⁴, Pascal Ratet^{2,3} & José A. S. Zuanazzi¹